

11-31162

R. 25.854

Foll. 21-21

ORATIO

CORAM CLARISSIMIS ET ORNATISSIMIS VIRIS

RECTORE AC DOCTORIBUS

IN APERTIONE

GYMNASII COMPOSTELLANI

RECITATA

DIE 19. OCTOBRIS ANNI DÑI. 1829.

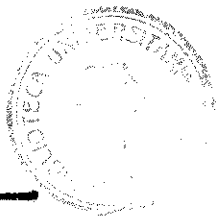
A D. D. VINCENTIO RET,

LITTERARUM HUMANAR. PROFESSORE.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE SANTIAGO

00240940

Typis D. JOANNIS FRANCISCI MONTERO, UNIVERSITAT.,
SENAT.QUE COMPOSTEL. TYPOGR.

*Facillimè ténera conciliantur ingenia ad honesti
rectique amorem. Adhuc docilibus levitèrque
corruptis, injicit manum veritas, si advocatum
idoneum nacta est. Senec. Epistol. 108.*

Quantis animæ humanæ sit in deliciis oculos in ante acta retorquere, resque gestas tanquam præsentis perlustrare, expendere, contemplari, nemo nescit, qui suam naturam non ignorat. De tuo munere, RECTOR, de vestroque, DOCTORES, plurima memoratu digna, quæ posteritati, nobisque omnibus benevoli tradidistis perutilia essent mihi proferenda. Teneras quidem discipulorum mentes more nutricum mollius alitis, et satiari velut quodam jucundioris disciplinæ lacte facitis; sed hæc alteri referenda, mihi fas non est, nec vobis pergratum, cum ut quisque laude dignissimus est laudes suas minime libenter audire soleat.

Ad vos, amantissimi candidati, ad vos Ecclesiæ et Reipublicæ spes dulcissima me converto, nec quod per me dicere tanto

vestro bono audiatis, vel iudicio quidem meo, quod nullum est, vel arbitrio, aut privata cupiditate dictu notatum putetis; sed plurimorum, quos revereri par est doctorum, et tam sapienter, uti civili societati pernecessaria dicta invenietis.

Non enim vobis despicienda nunc temporis scitu digna, ut aliorum, vestraeque salutis in posterum consuletis. Tempore quidem adolescentiae omnia metiri debetis, ut ad honores adipiscendos nudi atque inermes non perveniat, nulla cognitione rerum, nulla scientia ornati. § Qualis esse suasor peterit in conciliis publicis, privatisve tot rerum quibus civitas continetur ignarus? § Quo modo patronum non falso dixerit, qui quod est in causis potentissimum sit ab altero petiturus? aliena enim fide dicetis semper? § Quid fiet in his quaestionibus, quae subito inter ipsas actiones nasci solent? § Quis imperatorem idoneum in praeliis credat, qui nec copias contrahere, nec instruere, nec prospicere

comeatus, nec locum capere castris sciret?
§ Expectanda vobis erit ultima ætas, cum
studia nunc omnia præsent, quantum ad
cognitionem rerum pertinent, et etiam præ-
teritis sæculis vixisse videamini? Hæc arma
ad manum aliquando habere erit vobis per-
necessarium, hæc arma erunt vobis non ut
latroni, sed ut vero et utili militi; nec tanta
vos deterreat, cum omnia breviora reddat
ordo, et ratio et modus, abundeque multos
ad discendum annos habeatis.

Audiat hercle vestra ætas plura, et in-
veniat et inventis gaudeat, quapropter anti-
quorum et novorum doctrinam qui reipubli-
cæ et christianas veritates diligentius, tenio-
rique animi affectu exposuerunt, combibite;
à vobisque fugienda scripta, quorum vitium
est, ut solidioris lectionis fastidium afferant,
tum etiam licentiora opera, quæ corruptelam
in mores, et saniora quælibet principia in-
vehunt: ex his enim certius vobis periculum
imminet, quod nondum sitis ad eos refellen-

dos satis instructi, vestrisque adsint animis cupiditates, quæ tacito impulsu ipsis patrocinantur.

Sed nihil fœcundissimæ rerum cognitionis acquisitio vobis proficiet, nisi honestissima præcepta, rectissimamque viam ad virtutem deligeritis: citra virtutem, qua nihil homini quo ad Deum proprius accedat, datum est, viri boni esse non potestis: citra virtutem, nec sapiens quis haberi potest, nisi accedatis his qui natura constare mores, putant. ¶ An potest aliquis supra fortunam, nisi à Deo adjutus, exurgere? Ille sane dat consilia magnifica et erecta: citra virtutem, nec abstinentes eritis, licet quid sit abstinencia capiatis; nec justi, licet equi bonique tractatum, nec vere juris periti, licet leges quæ omnibus natura sunt datæ, quæque propriæ populorum et gentibus constitutæ. ¶ O quàm istud parum putant, quibus tam facilè videtur! ¶ Intelligentia ne concedenda iis, qui proposita honestorum ac turpium via, pejo-

rem sequi malint? prudentia, qui in gravissimas frequenter legum, semper verò malæ concientiæ poenas, et à semetipsis improvisorum exitu inducuntur? Stulti vos certè si mali, hoc non solum à sapientibus, sed id quoque vulgo semper est creditum.

Nec studio operis pulcherrimi vacare mens, nisi omnibus vitiis libera, potest: in eodem pectore nullum est consortium honestorum et turpium, et cogitare optima simul et deterrima, libera etiam, nulla adstringente atque alio ducente causa, expectabitis id solum, ad quod accincti estis; quod si nimia cura, et sollicitior rei familiaris diligentia, et dati spectaculis dies vobis sint, multum studiis auferetis: tempus haud dubie perit, quodcumque alteri datur.

Quid putatis facturum de avaritia, de invidia, aliisque hujusmodi, quorum impotentissimæ cogitationes somnos etiam ipsos, et illa per quietem visa perturbant? Nihil est enim tam occupatum, tam multiforme,

tot ac tam variis affectibus concisum atque laceratum quam mala mens. Cum insidiatur spe et curis, labore dstringitur, et jam sceleris compos, poenarum omnium expectatione torquetur. Quis inter hæc litteris, aut ulli bonæ arti locus? Non hercle magis quam frugibus in terra sentibus ac rubis occupata.

Perfectam denique inter vos amicitiam esse ex toto corde meo desidero, nullumque vobis mihi proponendum exemplar quam Cicero cum Hortensio, de quo ille dicit, quod semper alter ab altero esset adjutus, et communicando, et monendo, et favendo; quod sane efficiebat Aticus, ut inter quos tanta laudis esset æmulatio, nulla intercederet obtrectatio, essetque talium virorum copula.

Eveniat profecto inter nos omnes quod de Mecenates domu scribit Horatius. „Domus hac nec purior ulla est, nec magis his aliena malis. Nil mi officit unquam, ditior hic aut est quia doctior. Est locus unicuique suus.” Sic vos persuadeo, cum omnium ho-

nestarum rerum semina animi gerant vestri,
quæ admonitione excitantur, non aliter quam
cintilla flatu levi adjuta ignem suum expli-
cat. Sic quidquid tractaveritis, id amabile,
conspicuum, mirabileque facietis, et æstus
inanes quos movet vitæ labor præsentis ævi
tempore abolet. futuræ cum Deo vitæ fides.

